

Oglasi, pripisana itd. takava i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš. itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. Stedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ne šalju se novci ne primi, nego se javi odpravnicom u odgovarajućem pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Celovnog računa br. 847.849.

Telesni listare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a neologom sve pokvari». Narodna poslovice.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepotpisani otičkaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata se poštarinom stoji: 12 K u obće, 10 K za sjajke ili K 6— odn. 3— na pol godine.

Izvan carine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. knji u listi, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Glinia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svitka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Givić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Istarski sabor.

Kod glavne razprave o poboljšanju učiteljskih plaća progovorio je zastupnik prof. Spinčić ovako po prilici hrvatskim jezikom:

Prof. Spinčić: Molim za rječ.

Predsjednik: Talijanskim jezikom daje mu rječ.

Prof. Spinčić: Visoki sabore! Veoma se radojem, da se je u obće došlo do necesa, čim se hoće da se poboljša nevoljno stanje učitelja i učiteljica Istre.

Predleži nam zakonska osnova zemaljskoga odbora, priučena prema zahtjevom c. kr. vlade i ponekle promjenjena od saborskoga školskoga odbora; i predlog moj i drugova, odnosno i naša zakonska osnova.

Neću dnoga govoriti; jer je naš predlog obrazložen i poznat takodjer iz talijanskoga prevoda, i jer je naša osnova samo izljev načela sadržanih u našem predlogu; nego samo istaknuti, posve kratko razlike (kljci: basta!) između jedne i druge osnove.

U predlogu zemaljskoga odbora, odnosno saborskoga školskoga odbora:

čine se razlike: po mjestih, po redovih, učitelji prvoga, drugoga, trećega plaćevnoga reda;

čine se razlike nadalje time, da se učiteljem nekih mjesta daje po K 200 na godinu više, a učiteljem drugih nekih mjesta po K 100 više, čim se svim ostalim krivica čini; čine se razlike između učitelja i učiteljica s jedne strane, podučitelja i podučiteljica s druge dočim imadu svi jednako učiti ili podučavati;

čini se razliku između muškoga i ženskoga osoblja.

Sve to čini nam se neopravdano, nepravedno, dapače čini se nam pristrano, pošto je jasno, da se zapostavlja učiteljsko osoblje na selih, a to je većinom hrvatsko ili slovensko, učiteljskomu osoblju u gradovih, koje je većinom talijansko.

Svaki onaj, koji u školi uči ili podučava,

čaje, svaki takav mora jednake nauke proći, svaki mora položiti jednake izpite, svaki mora u jednakoj mjeri podučavati.

Ako bi se u obće imalo razlike činiti izmed učitelja u gradovih i onih u selih, moralo bi to biti u prilog učiteljem na ladanju, a ne onim u gradovih.

Učitelj na ladanju ima obitno mnogo više djece podučavati, po sto i više, nego li učitelj u gradu, koj jih ima po 40 do 50 i riedko više. Teže je onomu prvomu podučavati i za to, jer ima djece iz više školskih godina.

I još s drugoga jednoga razloga imali bi prednost učitelji na ladanju pred onim u gradovih.

Na temelju zakona o školskih taksah, koga ste vi gospodo većine stvorili, ima se na račun svakoga školskoga djeteta, bio u gradu, bio u selu, platiti jednaku školsku taksu.

Na račun školske djece, što ju podučavaju učitelji na selu dolazi u školsku zakladu iz koje se učitelje plaća 2 puta toliko novca nego li u gradu.

Nego mi nećemo da činimo razliku u plaćah.

Naš predlog, visoki sabore, ide za tim, da se sve plaće izjednači. Jednake nauke, jednaka sposobnost, jednako postovanje, u gradovih i selih, učitelja i podučitelja, mužkih i ženskih, pak za to i za sve jednaka plaća, koja nek se povisuje samo tečajem godina uz uspješno djelovanje.

Razlika neka bude samo izmed onih, koji imadu izpit usposobljenja od onih koji ga neimadu; i razlika u stanarini koja je svakako viša u gradovih nego na selih.

Mi smo prema tim načelom, koja sam ovdje iztaknuo, sastavili zakonsku osnovu.

K paragrafom, predloženim od zemaljskoga odbora, odnosno od saborskoga školskoga odbora, predložili smo pronijene, koje smo prije sjednice predali predsjedniku u hrvatskom, i koj jih je dao odmah na talijanski prevesti.

PODLISTAK

S kojih razloga gube mnoga djeca volju za nauk, a po dovršetku nar. škole zanemare knjigu i daljnju nabrazbu. Kako da se teme desekić?

Pise: Veljko.

(Nastavak.)

A koji je najglavniji uzrok neredovitom pohađanju? — Siromaštvo! Da, to je ona ranjava peta, kojaj treba lica nadi! — Težak, — materijalno ne obskrbljen — koji imade sam sa ono deset prsta prehranjivati četvero, petero djece, a često puta ostarjalu majku i oca, a koji niese sposobni za nikakav rad, — kako — čije čime on plati najamnika, kada nema u kući ni smoka, ni muke, ni brašna, ni mesa, već krat častni nad posteljom, kome on u težkim časovima bica skrušene poglede i šalje vruće molbe. Tu mu dake ne preostaje drugo, nego da si pomogne

kako sam najbolje znade i umije! A kako? Djeca mu polaze školu obvezana zakonom. Ali gdje nevolja bje, tu se često puća i zakon krnji. I tako težak — možda i željan da mu diete nauči knjigu — mora — jer ga na to nužda sila, a sila Boga ne moli — uzkratiti svome porodu plaćak škole, te ih uzeti sobom u polje, da tu s njime rade cio bogoviti dan poslove, kojim oni jedva — težkim naporom mogu odoljeti. Onako izmučeni, ispećeni, i ne obskrbljeni dostatnom hranom — vrate se kući; i oni će onda uzeti knjigu u ruke kad im klecaju slabakna uda, a oči zaklapa san!

Siromaštvo da je jedan od onih prvobitnih čimbenika, koji su povodom, da mnogi od onih, koji bi možebit bili od koristi i rodu i domu; koji bi bili kadri proizvesti preokretanje i svoj narod podići i izbaviti iz žvala lavskih — ostanu sakriveni! Oj, koliko li se i koliko genija krije u onim polješicama, u onoj prostajoj otrcanoj odjeći, boreći se za svoj obstanak;

Neću da dalje govorim, nego molim gospodina predsjednika, da naše promjene kod svakog § dađe u razpravu i na glasanje.

Jedva treba spominjati da se nealazem sa gospodinom izvjestiteljem, kad veli, da je predložena zakonska osnova saborskoga školskoga odbora pravednija nego li naša.

Neka se pita nepristrane ljude, neka se apelira na strokovnjake, koji razumiju školske stvari, učiteljske odnose, neka se njih pita, koja od dviju osnova je pravednija!

Sve učiteljske sile moraju imati jednake nauke, jednake sposobnosti, svi imadu jednako poslovali, svi nek vuku jednaku plaću.

Ja u ime nepravednosti, u ime nepristranosti i objektivnosti, koja bi morala vladati u ovom zboru, u ime prave liberalnosti, a ne one, koji se obitno krivo iziće (prekidanje), molim, da glasujete za naš predlog. (I opet prekidanje.)

Ako ste objektivni, ako ste pravedni i slobodoumni u pravom, kršćanskom smislu, vi ćete glasovati za naš predlog.

Ja — ga preporučam.

(Kod ovoga posve kratkoga govora bućili su gospoda Talijani osobito od početka, a i kasnije prekidavali su govornika tako, da se uvijek svega nije moglo razabrati. Sve na čast dvietisućgodišnje talijanske istarske kulture.)

* * *

V. sjednica u Koprnu, dne 3. agusta 1901.

Prisutni: predsjednik Campitelli; vladin: zastupnik savj. Fabiani i 24 zastupnika. Galerija gospodstva dobro, pučka lošije posjećena.

Predsjednik otvori u 9 sati podne sjednicu; priobči, da je duo podijeliti tiskane izvještaje prvih trih sjednica; misli, da ih netreba čitati; pita, imali koji šta primjetiti.

Zast. Spinčić, zadobiv rječ, izpravila zapisnik u tom smislu, da bi se bio imao sav njegov prešni predlog o uređenju učiteljskih plaća priobčiti. Priobčilo

živu i crna ih zemljica pokrije, a ne upotrebiše talente svoje, nego ih ne izrabljene, ne taknuše ponješe sobom materij zemlji...

Vratimo se ponovno k domu, završimo malko u njegovu nutrašnost sada, kada diete polazi školu. Pa da eno li diete od osuđujuće školski rad. Uzme li diete kod kuće knjigu u ruke, eto ti k njemu majke laskavim naglasom: Ajde, diete, kupi mi ovo ili ono; pripazi mi na diete; do, diete, ponesi ocau objed u polje; daj, nado moja, idi malko do ovaica; pusti knjigu, ta i onako ćeš to kašnje naučiti, a sade ajdemo da triebimo itd. S druge strane evo ti došo otac ljulit kući, pograbni dietetu knjigu, te ju baci u kut, a njega umjesto da pohvali, triesne onom; svojom žuljanom ručelinom, rekavši: Što mi tu brundas? Zar će ti to dati jesti — vrag je odnio!... I tako jedan mile lale, a drugi zlostavljanjem otudjuju djecu od knjige. Komu da ono biedno diete ugodi: roditeljima ili učitelju? Tome u pomoć dolazi i naša školska

se najme samo prvi dio, a izpustilo ono, gdje se govori o privremenoj podpori učiteljem dok se to zakonom izravna. Pita, da se to popravi.

Radi silne buke, koja je nastala na galerijah, nije se moglo ni zbliza razumjeti govornika. Predsjednik je — nakon opetovnih opomena dao konačno izprazniti pučku galeriju, a na gospodskoj su i nadalje bućili.

Vladin zastupnik izpravila zapisnik prve sjednice u tom smislu, da je on pozdravio sabor i u slavenskom jeziku.

Odgovor na interpelaciju.

Vladin zastupnik odgovara na interpelaciju zast. Gherse i drugova o tobožnjem slaviziranju obiteljskih imena od strane slavenskog svećenstva — u tom smislu, da postoji naredba ministarska, kojom može svatko prosvjedovati proti eventualnom izopačivanju njegovog prezimena. Političke oblasti su tu, koje imadu dužnost, da posreduju proti izopačivanju u matičah kršćenih i ženjenih i proti prevadanju imena na tuđji jezik. On drži, da netreba poduzeti proti tomu dalnjih mjera.

Interpelacije.

Zast. Tomasi upravlja upit na ministarstvo željeznica, da li je ono voljno otvoriti jednu postaju u Oprlju na državni željeznici Trst—Poreč. Prije, da bijaše odlučena takva postaja, a sada da se govori samo o postajici za osobe i za promet u malenom obsegu.

Zast. Kompare sa drugovi stavlja na c. kr. vladu sljedeću interpelaciju: Prije kakvih 80 godina ostavio je pokojni župnik u Leki (obćina Dekani) imenom Fabris preko 2000 forinta, da se ustroji po tadašnjih školskih zakonih redovita »župna crkva«. Iz testamentarne razprave proizlazi, da bijaše u testamentu — koji se je izgubio — podrobno određeno, koji da ima upravljati tom ostavštinom, kako ju treba upravljati, što da se učini sa interesu.

osnova, koja je dobrahno jednostrana. A te se osnove mnogi drže — jer moraju ili jer neznađu, da si inače pomognu — kao pijan plata. — Ali ne samo, što je ona jednostrana, nego je i »more iscrpivosti« — kako mi jednom prigodom kazala vriedna neka naša učiteljica — »te se ne može u našim okolnostima nikako iscrpiti«. Ta tko se od vas, gospodo učitelji, nije na nju potuzio, poput one učiteljice? Pa sada se na te biedne mališe svaljuje svu silu materijala, i na taj način obterećuju duh dječiji: zar se tako ne lomi svaka dobra klica, svaki pupoljak, koji bi se bio nježno razvio, ocvjetao i opojio svojim mirisom mnoge! A zar učitelj, koji se mora istodobno baviti sa liepim brojem djece, i koji mora, da tu osnovu u život privede, može svestrano baviti?! Može li on podavati to djeci a da im to ujedno od koristi bude?! Hoćemo li i tu učitelju upisati u grieh ako nije uspio??...

(Nastavak sljedeći.)

Uprava te ostavštine bijaše do pred kratko doba tako loša, da bi bilo ostavštine skoro nestalo.

Mjesto, da bi bila ostavština danas iznašala oko 1.000.000 kruna, izišao u istinu samo 31.500 kruna, što je ustanovilo dne 8. jula mjestno školsko vijeće u Dekanib, sadašnji upravitelj te ostavštine nazvane „Pia causa di Lonche“.

Sveta nakana pokojnoga župnika bila je ta, da pripomogne svim župljanom do prosvjete i napredka pomoću pučke škole.

Postoji doduše sada u Loki redovita jednorazredna škola, ni ta nije dostatna za preko 300 djece, dužna položiti školu, koja se nalazi u Loškoj župi, raztrešeni u 12 sela, koja su odaljena jedno od drugog od 10—15 kilometara. Svu tu djecu spraviti u jedno školsko okružje bilo bi protuzakonito.

Obzirom dakle na to, da je glavnicu ostavljena na korist svih župljana; obzirom na to, da dostaje ostavljena glavnicu za gradnju najmanje dviju škola; obzirom na to, da mole stanovnici, koji su od sadašnje škole odvođeni, jurve više godina, da se izpuni želja testatora;

obzirom na to, da je takodjer c. kr. vlada dužna poštivati zadnju volju pokojnikovu, pitaju podpisani:

Je li voljan c. kr. vlada poduzeti čim prije sve potrebite korake, da se u Loškoj župi ustanove dva školska okružja sa novimi redovitim jednorazrednicima, i to jednu za porezne občine: Podpeč Zazid—Zanigrad, druga za porezne občine Crnikal, Rozariol—Rizana.

U Kopru, dne 2. augusta 1901.

J. Kompare, Mandić, dr. Laginja, Spinčić, dr. D. Trinajstić, dr. Stanger, dr. M. Trinajstić, Kozulić, Jenko.

Zast. Ventrella upravlja upit na c. kr. ravnateljstvo financija u Trstu—radi čudnog postupanja njezinih činovnika sa narodom u poslu kod odmirivanja poreza od osobne dohodarine. Navedši više drastičnih primjera o protuzakonitom postupanju odnosnih financijskih komisija, pita: hoće li ono nastojati, da se procienbena komisija drži strogo rieči i duha zakona.

Zast. Depangher upravlja upit na ministra—predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala radi prestrogog postupanja redarstva u Buzetu, gdje da se zatvara mirne građane jedino radi toga, što pjevaju ili što idu na šetnju. Pita ministra, hoće li poduzeti korake proti oružničtvu u Buzetu, da u se buduće drži strogo propisa.

Zast. Scampicchio pita c. kr. zemaljsko školsko vijeće, što je sa rumunjskom školom u Sušnjeviću, glede koje bijaše stvoren zaključak u saborskoj sjednici dne 10. augusta 1900?

Zast. Ventrella pita cesarsku vladu, kako opravdava ona držanje oružništva u Borštu, koje da neza ništa o navali (od dne 29./7.) pučanstva Boršta na talijanske državljane—radnike, koji bijahu pozvani na radnju u tamošnje kamenolome.

K uredjenju učiteljskih plaća.

Zakon o uredjenju učiteljskih plaća bijaše prihvaćen u trećem čitanju.

O prenosu sabora.

Predsjednik priobćuje dva brozjava stigla od vlade u tom pogledu.

Predsjednik pozivlje zast. Laginja, da obradži poznati predlog o prenosu sabora.

Zast. Laginja odgovara, da čeka, neka reče odnosni odbor svoja o tom pitanju.

Zast. Rizzi, da se izruči zakonsku osnovu o prenosu i predlog dra. Laginje političko-ekonomnom odboru.

Zast. Laginja reče, da nemože od manje a da nepožali, što je saborska ve-

ćina u ovako važnom pitanju mimošla posve manjinu, od koje neima ni jednog člana u onom odboru.

Zast. Ventrella podupire predlog zast. Rizzi—gledje zakonske osnove, a predlog dra. Laginje da se jednostavno zabaci, jer se njim kraje povlaštice sabora.

Zast. Laginja: To sam htio čuti i drugo netrebam.

Zast. Rizzi pristaje uz predlog zast. Ventrella, za koj glasuje sama saborska većina.

Ta osnova glasi:

Suglasno sa zemaljskim saborom Moje medjašnje grofije Istra određujem sledeće:

Članak I.

Paragrafe 9. i 16. zemaljskoga reda za Primorje (priloga II. iz patenta od dne 26. februara 1861. br. 20. dr. zkt.) u koliko se tiču medjašne grofije Istre, obezkrpepljuju se, te na njihovo mjesto stupaju sledeće ustanove:

§ 1. Zemaljski se sabor sastaje na Previši poziv redovito jedanput na godinu i to, u koliko cesar neodluči inače, u Pulj.

§ 2. Prisjednici zemaljskoga odbora moraju stanovati u Pulj. Oni dobivaju godišnju odštetu iz zemaljskih sredstava, koje iznos opredjeljuju zemaljski sabor.

Članak II.

Taj zakon stupa u kriepest danom proglašenja. Izvršenje ovoga zakona nalaze se mojemu ministru nutarnjih posala. (Dalje sledi.)

DOPISI.

Vrbnik, 4. kolovoza 1901. Eto, poslije tri godine pošto je bio postavljen temeljni kamen „Hrvatskog Doma“ u Vrbniku, poslije tri godine domoljubnog nastojanja, danas smo dočekali sretni čas, kad smo mogli najvećanjim načinom otvoriti širom vrata „Doma“, tog novog ognjišta u potjecaju u borbi za slobodu. Sa prvim pokretom za probudjenjem hrvatske svijesti u Istri, usko su skopčana mnoga imena ljudi, koje je Vrbnik rodio i dao narodu, usko je skopčano ime samoga drevnoga Vrbnika. Gle, Vrbnik naugledan i prometom i obrtom, znao se visoko popeti i staviti se u prve redove zatočnika za pravo i narod. Iz njegovih se grudi danas izvija krik oduševljenja i nade u skoru pobjedu u svim ratovima širom čitave patničke Istre, izvija se poziv na ostala mjesta i gradove, koji spavaju sramotnim snom narodne neviesti: „Ustanite, ustanite prijatelji moji, eto vam pružam ruku, ustanite bijeli labudovi na obalama Istre, ustanite gradovi na podnožju gora, ustanite gradari u dolinama, red je na vama!“

Kakvim li su čuvtvom nabožnosti stajali naši dični Vrbnici, kad je u jutro u osam sati započeo vječ. gosp. Jakov Diminić, mjestni župnik, blagoslov zgrade. Poslije blagoslova, zgrnuo se narod u dvoranu, koja je bila krasno i okičena zelenilom, da sluša govor mladoga našega sokola dra. Dinka Trinajstića. Kad je uljezao u dvoranu dr. Dinko Vitezić, začelnik i glavni promicatelj sretnje zamisli da se osnuje „Dom“ u Vrbniku, urnebesni „živio“ zaorilo se sa svih strana. Naši su čestiti Vrbnici sviestni, koliko im je dobra učinio dični starina i kolikom ljubavlju plamti on za svoje rodno mjesto, za koljevku svoju, za čitavu Istru. Na žalost radi promuklosti nije mogao da nam dr. Dinko izreče svoj govor, već preda rukopis svomu bratu dr. Matu. On ga stape čitati med občinstvom, koje je visilo o njegovim riečima. Činilo nam se u taj čas, da nad nama lebde „dusi otaca—začelnika glasovitih „statuta“, oduševljenih boraca za sveti amanet — glagolice; — činilo nam se, da nad nama lebde sjene preminulih biskupa i svećenika i da šuste u zraku njihova svilená svjeta odjele, a ruke im se dižu na blagoslov... Kad je čitatelj spomenuo svega

ujaka, blage uspomene biskupa Vitezića, nije mogao da čita dalje od granica. Tad je nastala sutnja, sveta sutnja, a u našim se srcima radjalo nešto veebna, čvrsta. Na to je ustao gosp. pop Nikola Bebić i dovršio govor. Tad početo dr. Dinko Vitezić sve prisluje; da prisustvuje svlačnoj službi božjoj.

Po podne, kad se je već približilo parobrod „Veletit“ sa izletnicima iz Senja i Novoga, sa vrletnih vrbnickih klisura najvio je tutanj mizara njihov dolazak. Narod se je zgrnuo na obalu te uz oduševljene poklike došlo je izletnike u „Dom“. U četiri sata došao je drugi parobrod „Drava“ sa izletnicima iz Voloskoga i Susaka; a predvodio ih profesor Vj. Spinčić, koga je narod pozdravio gromornim poklicima. Na obali dočekali su izletnike uz načelnika braća dri. Trinajstić, naša učeća mladež i sva sila naroda. Na to krenuše u grad. Narod, sakupljen na trgu pred „Domom“, pelo je klicao Spinčić, svojoj diki, svomu ponosu, a dr. Vitezić u kratkom govoru sa balkona na „Domu“ pozdravio je izletnike. Trebalo je vidjeti toga sjedoga osamdesetogodišnjega ljelesno skoro onemoga starca, kakvim je žarom govorio narodu, kolikim su oduševljenjem bile proniknute njegove rieči. Njegov je glas zvučio kao zvukovi bogoduhog proroka, koji pobudjuje na borbu i — pobjedu. Za tim se steku izletnici u glavnu dvoranu „Doma“, gdje je najprije dr. Fabijančić sa par rieči oslovio stariju dr. Vitezića i čestitao mu u ime svih imendan.

Domaci tamburaški mješoviti zbor oglašao se sa pjesmom „Ljepa naša domovina“, a kad su utomili glasovi tambura, prikaza se na pozornici nećakinja dr. Vitezića, hčerka dr. Mata Vitezića, te nam je deklamirala krasnu prigodnu pjesmu dr. A. Antončića. Za njom je deklamirala gđa. Antica Tomićić iz Voloskoga: zanosnu prigodnicu Viktora Eminna. Pjevačko društvo „Lavor“ iz Voloskoga odpjevalo je uz obće odobranje dvie pjesme. Tad krenuše izletnici na poziv dra. Dinka Trinajstića k „Sv. Petru“ iza zavjetne crkve izvan Vrbnika, gdje su bili pripravljeni stolovi da se odmore i pogoste.

Kad je društvo bilo razigrano, ustao se prvi g. Vjekoslav Spinčić da progovori narodu. On je zborio kao čovjek, koji je proniknut ljubavlju za narod, kao čovjek vrelih i plemenitih osjećaja. „Gledajte — spomenuto je on pokazivajući trošne bedeme staroga Vrbnika — gledajte te zidine. Nekad su bile obranom prama neprijatelju: I danas imamo neprijatelja, koji nam kidišu na nešto skupocenije nego li je i sam život, na jezik i narodnost našu. I prama njima treba da dizemo kule i bedeme, ali drugčije: Prosvjetom i udruženjem k slobodi! Spomenuv, kako se danas na ovo slavje sakupilo Hrvata sa sviju strana, Slovenaca, Poljaka, Čeha, a oni se med sobom razumiju kao brat s bratom, a srea nas sviju jednako kucaju za narod. Govornikove rieči popratilo je viljar pljeskanja, i pljesku se priljubio šum valova u obalu, uzbihanih burom sa Veletita... Za Spinčićem govorili su gospoda: Turato, Ružić, Stanger, Katahnić, Jeretov kao izaslanik zadržanih sokolaša, Kisić kao zastupnik „Narodnog Lista“, dr. Antončić, dr. Ožbolt, a svi su veličali dr. Vitezića, slavili su narodnu svećat vrbnicku.

Napokon se stali razilaziti izletnici, do pet stolina brojem. Ukrcali se na parobrode, a njihov izlazak iz luke opet je pozdravljao tutanj mizara sa vrbnickih brdi, razsvjetljenih kriesovima. Nadamo se da su nas ostavili najugodnije razdragani, noseći u sreću trajnu uspomenu na ovaj dan, koji će i Vrbnici naša ostali neizbrisiv u pameti.

Da ono nije bilo samo lokalno slavje, sa lokalnim karakterom, svjedoče nam mnogobrojne brozjavke, što su ovaj dan prišpile sa svih strana naše domovine, od uglednih ličnosti i korporacija.

Naš domaci pjesnik, pop Franje, oglašio se liepom prigodnom pjesmom.

Zahvalni smo dr. Dinku Viteziću, jer je jedino njegovo zaslug, što danas Vrbnicki pobjedivo ovaj prosvjetni hrani, njega ide jedino zaslug, što je ona zaslužila sretno prevedena kraju. „Dom“ ostati će spomenik njegove plemenite duše, njegova zanosa i samoprijetora. — Živio naš Dinko!

Kratak. Odnosno na dopis: „Iz otoka Krka“. — Odnosaji u Dubašnici — tiskan u Gl. br. N. Sl. od dne 6. t. mj.: primamo sledieći izpravak:

1. Nije istina, da se je moja supruga bilo kada ili bilo gdje izrazila, da će se predamnom tresti Dubašnica, kada na mjestu otalan budem. To je valjda samo produkt mašte dopisnikova informatora, koja se je u interview-u sa g. dopisnikom razmahnula, jer neznam otkada i otkada učiteljima tianska moć i vlast, da se pred njima cielev občine tresu, kao Olymp pred razgnjanim Zeusom.

2. Nije istina, da sam je unišao „ne kroz vrata, nego kroz prozor“ u ovu školu, već je obratno istina, da sam unišao kroz vrata, koja su mi otvorena odlaskom vis. zem. školskog vieća d. d. 15. maja 1900. br. 786., kojom me je imenovalo privremenim nadučiteljem u Dubašnici iz službenih obzira, dok u affairi o trojki izreku sud viši kompetentni faktori, na to pozvani.

3. Nije istina dakle, da učitelj Radić „ne će i ne može nikada oprati ljage svog imenovanja“, već je istina, da je spomenuto imenovanje zakonita provedba vis. zem. školskoga vieća, kojom je, nakon odlaska mog predasatnika, doskočilo nastaloj potrebi, imenovan mene, imajuć pri tomu svoje razloge valjda, a med tima i taj, da sam već prije na ovoj školi učiteljevao tri godine. Istina je nadalje, obzirom na istaknuto, da učitelj Radić ne će i da mu ne treba prati „ljage“ svog imenovanja s jednostavnog razloga, što te ljage nema, a običaj je od vremena dobroga čaće Adama pa do danas, da se ono, što je čisto, ne pere.

Dubašnica, 8. kolovoza 1901.

M. Radić, učitelj.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Ča bi reč, da nisu lovranski poprdili mogli va Cres?

Jur. Zabili su cimtu molat.

Fr. Pa! onakove kapitani a la Jure, Kristalović, Minjnjani i kumpanjia.

Jur. Ja, oni se već neidaju na more, zaš su jur sakakeh doživeli.

Fr. Su, su, imaju varamente lepeli mormorij.

Razna vjesti.

Politčke:

Austro-Ugarska. Prvi podpredsjednik u carevinskom vijeću dr. Prade javlja u novinah svoje stranke, da će položiti mjesto

podpredsjednika. Njega je sklonula na taj korak novinarska preprička između glasila njegove stranke, njemačke pučke stranke, i između njemačke radikalne stranke.

Izborna preinaka, prihvaćena u zadnjem zasjedanju solnogradske sabora snižuje izborni porez na 8 kruna, te je uvedeno i u izvanske občine tajno i izravno glasanje.

Koruški zemaljski sabor prihvatio je u zadnjem zasjedanju promjenu izbornoga reda u tom smislu, da će u buduću imati seoske občine jedan mandat više i da je stvorena nova radnička kurija, koja će imati tri mandata.

Dne 9. t. mj. sastao se je u Pragu izvršni odbor mladoćeske stranke, da vieća o ugovoru sa Staročesi, naročito o broju mandata, koje bi se imalo prepustiti Staročehom.

Prošloga čedna održavana je u Tridentu skupština talijanske stranke, na kojoj su zastupnici Brugnara, Malatti i Tambosi podali izvještaj o minulom zasjedanju carevinskoga vieća i zemaljskoga sabora, te govorili o budućem držanju Talijana napram vladi i o predstojećim zemaljskim izborih.

Srbija. Uspeh posljednjih izbora za narodnu skupštinu zadovoljiti će ponajsto radikale a kralja Aleksandra upravu razveseliti. Uspjelo mu je naime bar dio moći stoniti moć radikala tim, što im je privezao na vrat nješto takozvanih naprednjaka, koji će biti uvijek slepih oruđjem kralja Aleksandra, sina pokojnog spletkara Milana.

Bugarska. Jučer započela je parnica proti bivšemu predsjedniku macedonskog odbora Sarafovu, bivšemu tajniku Kovacovu te proti Stojanovu. Oblužnica tvrdi, da su Sarafov i Stojanov sukricvi umorstva Titovskoga u Bukareštu, a Kovacev, Trolev i nadporučnik Stojanov sukricvi umorstva Filovskoga i Mihailenu-a u Bukareštu.

Musija. Rusko carsko brodovlje stiglo je dne 7. t. mj. u Varuu. Na obali pozdravili su rusko goste bugarski ministri Karavelov i Sarafov i general Paprikov; podadmiral Hildebrandt zahvalio se je na srdačnom dočeku.

Ruski službeni listovi javljaju, da je priznata mirovina svim radnicima i njihovim obiteljskim članovima, koji rade na državnih poduzećih, tvornicah, rudnicah i talionicah. Ova je naredba izdana privremeno a kasnije biti će to pitanje zakonom riješeno.

Dne 8. t. mj. imali su u carskom dvoru u Peterhofu sjajne svatove; vjenčala se je naime careva sestra velika knežinja Olga Aleksandrovna sa princinom Petrom Aleksandrovicom Oldenburžkin.

Italija. Fran Crispi, proslavljeni talijanski državnik, umro je nakon dužeg bolovanja u nedjelju dne 11. t. mj. u Napulju. Rodio se dne 4. oktobra 1819. u Riberi na Siciliji.

Ministar-predsjednik Zanardelli našao je konačno novoga ministra-financija u osobi zastupnika Carcano, koji je već do sada bio dva puta ministrom.

Glasoviti general Baratelli, koji je od 1896 sramotno morao bježati sa svojom vojskom u Africi izpred Menelikovih četa, umro je dne 8. t. mj. u tirolskom mjestu Sterziugu. On je bio po rodu Austrijanac, nu kao što mnogi njegovi istoplemenici, poljubio je u Italiju, gdje se pod Garibaldijem borio proti bivšoj vojsci domovine. Austrija nije s njim bila izgubila, a Italija zadobila je putem njega sramotan poraz u Africi.

Njemačka. Dne 9. t. mj. stigao je parobrodom u Hamburg vrhovni zapovjednik međunarodnih četa u Kini, njemački maršal Waldersee sa svojom pratnjom. Kad se je izkrcao, dočekao ga je i pozdravio načelnik sa gradskim zastupstvom, trev odaslanik, generali, časnici i sila čimovstva.

Jezika Afrika. Vrhovni zapovjednik engleskih četa u južnoj Africi lord Klenser izdao je na pućanstvo obiju republika proglaš, u kojem se grozi svim zapovjednikom, častnikom članovima vlade obiju republika itd., da će biti za vieke i domovine protjerani, ako se nepodložno engleskim četam do 15. septembra t. g.

Mjestne:

Nedjeljna javna skupština bila je brojno posječena. Predsjedovao je nekadašnji puljski načelnik Wassermann. Govorio je G. E. Pons, upravitelj zalagalice, pristupa talijanske stranke. Nazvao je kamaleontima talijanske zastupnike, koji se nemogu čuliti Talijanima u obuzanoj Pulji onako, kao što se osjećaju u dvorani sv. Frane u Poreču.

Napada takozvanu braću, koja Talijane Pule izrabljuje za stranačke svrhe, pak ih odnemačuje i blatom nabacuje (insozza).

Pula, kao ni drugi gradovi Primorja, nije pod puno talijanska. Krivi da su vodje talijanske stranke, koji nisu za Pulu na vrijeme providili podignućem potrebitih škola, osobito obrtnih.

Talijani da se ne smiju hojati prenosa pokrajinskih ureda u Pulu, jer da bi se tako ojačali inteligencijom, koja im sada fali.

Spominje nešto iredentu, koja da smatra Pulu ključem istarske obale.

Načelnik porečki dr. Šišić da se je izjavio proti Pulji, a Puljani da prihvaćaju dobačenu rukavicu uvjereni; da odgovornost radi bratoubojčkog rata ne pada na njih nego na izazivače.

Josip Pola, činovnik krčmarsko-gostioničarske zadruge, bivši agencijom gospodske klike, sada s jednom nogom u pseudo-socijalističkom taboru, pere pošteno talijanske zastupnike, osobito načelnika dra. Rizzi. Napada obćinsko vieće, koje se nije nikada izjavilo za prenos u Pulu, čemu su bili izpočetka skloni neki talijanski zastupnici i članovi saborske manjine, a sada su i ovi posljednji ozlovoljeni.

Jedan od vodja pseudo-socijalista E. Verginella, lomi kopje u priloge socijalista, koji da jedini misle za Pulu i za „patriju“. U ime trgovaca i obrtnika govori Franko Fabretto, koji čita i resolucija na korist prenosa autonomnih oblasti iz Poreča u Pulu. — Resolucija bi jednoglasno primljena.

Za Pulu. Talijanski zastupnici nisu prisustvovali javnom sastanku u puljskom kazalištu upriličenom za proglašenje Pule glavnim gradom Istre. Rizzi, Gleser i Varetton, koji stanuju u Pulji, objelodanili su pisma, u kojim odgovaraju od sastanka, jer da se tim neće svrha polučiti, a da će nastati svadja među istarskim gradovima i gradom Pulom. Gleserovo pismo nije spomena vrijedno. Rovinjce je draži Rovinju od Pule. Varetton piše: „Po mojem sudu razlozi politički i upravni sila na prenos autonomnih ureda u Pulu“; „Po dostavlja, kada bi jkaka talijanska većina smatrala shodnim i potrebnim promjenu sadašnjega siela“. Razlozi, koji silu upravu na koncentraciju autonomnih oblasti u Pulju, vriediti će dakle, kad se smiluje Pulji jaka većina talijanskih zastupnika. Hvala lepa! Sad znamo, da odlučuje volja klike, a ne priznata potreba.

Rizzi svjetuje svoje sugrađane, koji da su se vladali do sada ozbiljno i dostojanstveno, te si tim pribavili ljubav ciele pokrajine, neka sada ne mienjaju svojevladanja i ne okrenu putem, koj će jih dovesti sjegurno na protivnu stranu, od one gdje bi htjeli. Te nam rieči doživaju u pamet događaje zadnjih godina. Načelnik Rizzi će se sjećati, kad je on bio ministar Bädeni pohodio Istru. Talijanski zastupnici i načelnici talijanskih občina poklonili su mu se u Poreču, toboza glavnomu gradu pokrajine. Hrvatski zastupnici, načelnici hrvatskih občinah Istre, hrvatske deputacije dole su mu se poklonili u Pulji, pokazujući tim činom, gdje

zele da bi bio glavni grad Istre. A što je učinila talijanska klika, za koju je vezan mnogim vezom i načelnik Rizzi? Upriličila je u pridvorju občinske palače gnjusnu demonstraciju proti našim uglednim muževima i tako jim platio čin, koji je bio vas na korist grada Pule. Tom je zgodom pala i ona poznata pljuska na lice talijanskog ožn doktora, od koje datira malo zmirnije življenje za Hrvate u Pulji.

Hrvatski zastupnici izposlovali su od vlade, da istarski sabor bude prenesen u Pulu, i u Pulji je bilo uslijed njihova zauzimanja držano i jedno saborsko zasjedanje. Pa što su radili tisućljetni kulturni Talijani? Gradjanstvo se je istinabog vladalo mirno i uljudno; ali je talijanska gospodujuća klika nahuckala plaćenu fukatu, kojoj je saborsko predsjedništvo dielio ulaznice na galeriju, da s gospodske i prostačke galerije ruži i grdi poslanike hrvatskoga naroda, da se na nje nabacuje blatom i želuđom. Nahuckana i napojena fukara je na hodniku, koji vodi u urede c. kr. glavarstva, tukla našu čeljad, jedan je britvom bio porezan; jedan niza stube bačen. Za jednoga su bili pripravnici na poklopu ulaza u prostačku ili recimo „demokratsku“ galeriju, jer su prostaci bili na obe dvije zasjeli, plaćeni lopovi, da ga izlupaju petama od čizme po glavi, kad bude stupao onim uzkim zavitim stepenicama, koje na tu galeriju vode.

To se sve događalo poticanjem talijanske kamore, a sve su mogli čuti i viditi sladkotanki načelnik Rizzi, mudri Varetton i katonski Gleser. Vlada austrijska na očigled tolikoga divljačtva, tolikoga kanibalizma, tolikoga nasilja nije više sazvala sabora u Pulu nego u Kopar. Da se nisu izgredili dogodili, sabor bi, i ako ne još de jure, ali de facto bio sada u Pulji, te bi time bilo već pol puta prevanjeno, da se konačno presele i svi pokrajinski uredi u ovaj grad.

Tko je tomu kriv, da je sve išlo „a monte“? Tomu su krivi u prvom redu oni saborski zastupnici, koji su istodobno bili na čelu občine puljske, dakle prvi pozvani da štite interese grada, a nisu znali zapriječiti, da talijanska klika sakuplja na galeriji svoje janičare, koji su po komandi počinjali javna nasilja i tim prouzročili, da Pula nema sabora u svom krilu, što su joj ga bili pomogli pribaviti također hrvatski zastupnici. Što hasni, da su nekoi janičari dobili po par dana zatvora? Moralni začelnici urote proti slobodi govora i rada naših zastupnika i proti dohrobiti grada Pule, ostali su nekažnjeni i još sjedu na nekotim mastnim stolicama, stovani kao veliki „patriote“. A sabor? — Taj je odprnuo i nezna se, kako će se, ni kada povratiti.

Tuko je to gosp. načelnite Rizzi! Onaj put ste morali skrbiti za dostojanstvo, ze red i mir; kad je bio pluć u gajbi, a sada, kada je odprnuo, već je prekasno. Pitamo Vas svuše: za koga sada objavljuje govor, što ste ga u četiri oka govorili pred više od dvie godine u saborskoj komisiji u korist Pule? Zasto ga niste javno izrekli u saboru? Na dva stolca se neda sjediti. Ili ste za Pulu, onda Vam javni sastanak nesmije biti razoran, osobito otkad je porečki načelnik javno se izjavio za Poreč. Ili biste htjeli biti za ono, što hoće većina, a onda ste proti Pulji, jer većina danas bi reći da neće Pule ni ona sama.

Izvanredni izlet iz Pule na Rieku. Ravnateljstvo Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog društva na Rieci piše nam: Uslijed godišnjeg hoćočasća c k r kvi blažene Djevice Marije na Trstau, prigodom blagdana Velike Gospe, odlučili smo dne 15. ovog mjeseca, prirediti jedan izvanredni izlet iz Pule na Rieku. U tu svrhu staviti ćemo hodočasnikom na raspolaganje parobrod „Villam“, koji će dne 14. tek. mj. u 11 sati 15 časova na večer krenuti iz Pule, dočim će se povratiti drugi dan, to jest,

15. u 8 sati na večer iz Rieke u Pulj. Ciena je ovamo i natrag K 450, djeca izpod 12 godina plaćaju K 350, samo polazak ili samo povratak stajati će K 350 po osobi. Rečeni parobrod „Villam“ vrlo je udoban i prostoran, na kojemu se također nalazi 46 kreveta, kojih mogu ga izletnici upotriebiti, a stajati će pojedini krevet K 1 na noć; put iz Rieke do Pule odnosno iz Pule do Rieke trajati će po prilici oko 4 sata, i zato vrijeme biti će na parobrodu restauracija.

Apeštolske poslanice, s kojimi sv. otac papa ukida ilirski kaptol sv. Jerolimima u Rimu, a utemeljuje jerolimski zavod za hrvatski narod, primili smo netom. Nastojati ćemo da, po mogućnosti donesemo poslanice u latinskom originalu i hrvatskom prevodu, da tako učinimo počast apeštolskom djelu sv. oca pape, kako je on učinio čast imenu hrvatskomu.

U poslanici je zanimivo između ostalog to, što navadja, da je zavod sv. Jerolimima bio ustrojen uvijek za siromaha iz Dalmacije, Istre, Hrvatske, Slavonije, Bosne i Hercegovine, a ne za same nekakve „Dalmate“, kako bi htjeli sada naši Talijani i njihovi židovski vodje.

U poslanici se spominje velikodušan zapis Katarine, bosanske kraljice, koja je ostavila bila zavodu veliko blago; i za sluge pape Siksta V. za taj zavod i ljubav njegova prama hrvatskomu narodu, iz kojega je, veli poslanica, taj papa niknuo, spomenute su u poslanici.

U novo ustrojnom zavodu odgajati će se bogoslovci iz svih hrvatskih zemalja, a tako i iz biskupija krčke, tršćanske i porečke. Bilo na korist hrvatskomu narodu. — Vjest o dokinuću kaptola i o utemeljenju kolegija za hrvatski narod uznemirila je silno talijanske framasunske i židovske novine Primorja i Dalmacije i radi toga ćemo imati priliku progovoriti o tome obširnije.

Pokrajinske:

Konstituiranje občinskoga zastupstva u Poreču. Iz talijanskih listova, doznajemo, da je bio izabran od novoga zastupstva občine Poreč ponovno g. dr. Tulio Šišić; u obćinsko vieće bijaše izabrano 8 svajetnika, od kojih je dobio najviše glasova — 28. t. j. sve glasove — markiz dr. Jure Polesini, koji je morao sam za sebe glasovati, a najmanje ih dobiše svajetnici porečke okolice gosp. M. Bercich 16, a gosp. Šime Hadun 15.

Neće gospodin dati rado svoj glas kmetu, ali kmetu nateže uvijek, da za njega glasuje.

Talijansko gospodarstvo. Iz Vizitade pišu nam 1. t. mj.: K tolikim podatkom o nerazboritom gospodarstvu sa obćinskim imetkom talijanskih upravitelja, priložite i sljedeće:

Nas bivši načelnik Fachinetti učinio je cestu od crkve do njegovih sjenokosa (val) dokazujuć, kako će protegnuti tu cestu sve do Motovana, ali od godine 1833. nije se učinilo ništa, dočim ono, što bijaše dosada učinjeno, raspada se i rasiplje.

Pred kakve 4 godine poslala je vlada 4400 for. za popravak cesta i puteva u cielej občini. Od sela Ferenci do Božjeg polja bijaše odlučeno potrošiti 800 for., dočim se nije potrošilo nego samo 326 f.; sa strane od vrate „Gradnje“ još nije dovršena cesta. Kastelira dade 300 for., ali ceste sagrađene na „Crničku“ sada su zapuštene. Labinjcu nije bilo odlučeno ništa, ali mu je ipak dao načelnik podporu iz stranačkih razloga. Neznajući, kamo su potrošili drugi novci, pitamo ovim, mošta ih potrošiti za pute do konsortara?

Za sjemenje od kuruze (turkinje) bilo je došlo za sav pak 1200 for. Taj novac bijaše podieljen pristrano talijanskim podrepnicam. Naši siromasi sa 5 djeca nedobise ni zrna, a gospodske podrepnice dobiše i po hektolitre.

Fachinetti je imao vrt u gradu od Šepca do Zamole. Napravio je nart, predložio ga zastupstvu i ono zaključilo pred 3 godine da občina učini zid sve naokolo za 448 for., da se tobož tim poljepša trg ili placu. Po nartu nije bilo djelo izvršeno. Za izravnati zid Zamole, da dodje razmjerno u sklad sa onim zidom, potrošili su još novca, bez dozvole zastupstva. Isto tako ni za zid Ivancića na lijevoj strani. Tu je potrošeno svega skupa preko 1000 for., a ipak cesta nije ostala onako široka, kako bi morala biti po nartu. Ovako eto gospodare talijanska gospoda sa žuljevi puka i sa imetkom povjerenih im občina.

Iz Koprna. Zanimati će naše čitatelje sljedeće vrstice: Zastupnici idu u Koprna na sabor najglaglje preko Trsta. Iz Trsta ima se jedno osam puta na dan spoj sa Koprnom malim parobrodi obalnim od dva društva, jedno starije koparsko, drugo mlađe tršćansko. Oba kapelana ovoga mladjeg društva g. Ferrari-Delatus i g. Jovanović govore također hrvatski. Njihovi parobrodi prevale put od Trsta do Koprna po prilici u 40 minuta. Parobrodi se nabijaju tko će cijenije i brže. Može se tamo i natrag za samih 40 sifira.

Kopar ima zanimivih palača iz mlje-tačke dobe. Dosta je čist. Naših okoličana dolazi mnogo u grad, a tako jih je uvijek i na parobrodih, osobito ženskog spola, što nose u Trst mlieko, razno povrće i druge plodove. Kopar neima svratišta (hotela), gdje bi se našlo više soba za prenoćenje pod jednim krovom, al ima tri četiri bolje gostione. Naši zastupnici bili su na jelu obično u gostioni Ferrari, koja ima liep vrt. Pravo rekuć nije vrt, nego prostrano dvorište, a usred njega čudo od loze. Ta je loza obzidana i cementom pokrpana, a pokriva svojim hladom od grana i grančica cijelo dvorište. Računaju, da će imati svojih 160 godina. Uza zidove s kraja ima još nešto manjih trsova. Svi skupa dati će ove godine do 500 kilograma grožđa. Od same one velike loze prodali su već pred više od 25 dana 230 kila bijelih grozdova za zobjanje. To ida daleko u svijet kao prvenci od loze.

Iz Dubašnice pišu nam dne 2. tek. mj.: Dne 28. pr. mj. doletite k nama izletnici iz Rieke sa parobrodom „Cirkvenica“. Tu bijaše ponajviše našeg življa iz same Rieke i okolnih mjestanca. Čim se parobrod izljubio sa pristaništem, uputi se cijelo društvo — njih po prilici 150 na broju — put stolne crkve sv. Apolinara, misleći da je sajam, košto je netko zgodno potaknuo u listiću „Voce del Popolo“. Prvo razočaranje snašlo ih je u krčmi, koju posjetiše, da se maliko založe i zaliju kapljicom „istrijanca“ il butiljkom Dreherove pive. Utvarahu si jandici: „he, nije lošo, pa ni skupo valjda“, al kad pozvaše račun, ostaše po drugi put razočarani. Sve skuplje, mnogo skuplje nego na Rieci. Izletnikom čitalo se nezadovoljstvo na licu! Bili su poništeni tim zlo-kobnim susretanjem nemilostnih gostopri-maca. Čuo sam jednoga, gdje se tužio i solio ričci, da nije bolje prošao ni u one krčmarice, kojoj lonac nad vratima ubija letećeg Krstića.

Evala Vam potomci Krstićevog jaja!

Eto, nekogi narodni odpadnici tjeraju izletnike i gostove iz našeg uhavog mje-stanca, osramoćuju nas pred svetom, željni preko noći blaga i bogalstva.

Dubašljani, ne služite se kod odpad-nika, koji Vas pred svetom ocrnjuju, koji Vas smatraju glupacima i ludjacima, podvr-ženicima niže rase, koji neće da drže nitii naših žigica, već se s vama rugaju punič pri tomě Vašim novcem svoje široke žepove.

Svracajte se u tabakarne i dućane naše, gdje ćete dobiti i naših žigica i dobru vagu i cieniu robu. Mericu izpitje u ljubavi i slozi kod naših krčmara, a tu-

djina čuvajte se kao žive vatre, jer u tu-djina neima nama mjesta.

Štipendija za jednu djevojčicu. C. k. namjestništvo u Trstu priobčuje sljedeći raspis natječaja:

C. k. ministarstvo poljodjelstva do-zvolilo je odlukom od dne 5. decembra 1899. br. 28.747/2244 za školsku godinu 1901—1902. jednu štipendiju od K 300 za jednu djevojčicu slovenske ili hrvatske narodnosti iz Primorja, koja bi htjela stu-piti u školu za kućno gospodarstvo c. k. gospodarske škole u Ljubljani.

Moliteljice treba, da ulože svoje molbe na c. k. namjestništvo u Trstu do 1. septembra 1901.

Molbam valja priložiti: 1. krsni list; za ulaz u tu školu treba 16. svršena godi-na, iznimno za slučaj izvanrednih razlo-ga, primljena može biti i mladja djevoj-čica; 2. liečnička svjedočba o dobrom zdravlju; 3. svjedočba o imetku molite-ljice; 4. svjedočba občine o dobrom po-našanju potpisana od župnika; 5. obvez-nica, da će moliteljica točno vršiti sve radnje, koje njoj se bude dalo, te da će se strogo držati domaćeg reda; 6. svje-dočba, da znače čitati, pisati i računati. Školska godina počima 1. oktobra 1901.

Filoksera u Kastavštini. Gosp. Anle Dukić, učitelj u Kastvu, našao je u dvih vinogradih Josipa Miliča u selu Srdoči filokseru. Jedan vinograd je već posvećma uništen, a drugi okužen tom nesretnom bolešti. Bit će toga po svojoj prilici i po drugih vinogradih, gdje još „nije“ bolešt opažena, te bi bila sveta dužnost oblasti, da odmah poduzme sve potrebite mjere, da se ta bolest naglo ne proširi, jer ako ne urodi vino, teško si ga kmetu. Poznato je, da na amerikansku lozu filoksera ne dolazi, te bi se moglo toj nesreći predusresti time, da se domaća loza zamjeni sa amerikanskom. U tom pogledu morala bi gospodarska zadruga nastojati; da se čim više kuće gospodara upiše u tu-toli ko-risnu zadrugu, a to bi postigla primjerice time, da u svakoj podobćni imenuje svoje pouzdanike, koji bi narodu tumačili korist zadruge i sabirali članove.

Vinogradarom koparskoga kotara do znanja. C. k. namjestništvo u Trstu priobčuje sljedeći oglas:

Usljed odluke c. k. ministarstva poljodjelstva od dne 22. jenara t. g. br. 31749/2355 i 28. aprila t. g. br. 11135/864 raspisuju se za neimućne vinogradare u obćinah političkoga kotara koparskoga, okuženih trtinim usencem (filoksera), koji su si zaradili ciepljenim amerikanskim trsjem uzor vinograd u površini najmanje 1/4 rala (400 □ sežanja = 1440 m²) slie-deće nagrade u novcu:

7 nagrada po 100 kruna
18 „ „ 50 „
24 „ „ 40 „
48 „ „ 30 „

Molbe za te nagrade valja predložiti najdalje do 26. augusta t. g. putem c. k. kotarskoga poglavarstva u Koprnu na c. k. namjestništvo u Trstu. U molbah valja navesti:

1. Kraj, gdje se nalazi njasad i do-lične parcelne brojke;
2. Površinu istih;
3. Vrieme kad bijaše nasad svršen;
4. Koji temelj i koja vrst plemenitog trsja je nasadjena;
5. Na koji način je je cieplio (na suho ili zeleno).

Nagrade podieliti će namjestništvo nakon pregledanja vinograda od vladinih činovnika.

Požar u krčkom samostanu. Či-tamo u hrvatskih novinah, da je ovih dana buknuo u drevnom samostanu grada Krka, u kojem imade obilato hrvatskih starina — požar.

Mi o tom požaru neznamo ništa te držimo, da je stvar izmišljena ili da je bio taj požar tako neznan, da nisu smatrali tamošnjii naši prijatelji ni vried-nim da nam to prijave.

Vodovod u Danah. Zemaljski odbor u Poreču „naložio“ je tehničkomu uredu, da izradi potrebite nacрте za vodovod u Danah na bužetskom Krasu, po predlogu obćinskoga glavarstva u Bužetu.

Iz drugih krajeva.
Tko će biti nasljednikom viskupa Careva? Smrću blagopćojnog biskupa Careva, ostala je izpražnjena biskupska stolica na Hvaru. Novine počele su raz-našati razna imena kandidata za to visoko mjesto. Među ostalim spominju ime i prošta stolne crkve u Hvaru pref. g. Ja-kova Novaka. Isli da je uzoran svećenik čestit hrvatski rodoljub, te da bi njegov izbor razveselio pućanstvo one malene ali slavne biskupije.

Filijalka
C. k. priv. austir. kreditaoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu
prima:
Uplate u krunama
sa predobjavom od 4 dana po 2 1/2%,
„ „ „ „ „ 3 1/4%
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po 2 1/2%,
„ „ „ „ „ 3 1/4%
„ „ „ „ „ 30 d. po 3 1/2%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2 1/2%,
„ „ „ „ „ 3 m. 2 1/2%
„ „ „ „ „ 6 m. 2 1/2%

Okružni odeli u krunama
razpoloživ smjesta, 2 1/2%, na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklappaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice
za Beč, Bodimpeštu, Brno, Karlove varr, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao također za Zagreb, Arad, Hietia, Gablona, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljano, Linc, Olomuc, Sazs i Solnozd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.
Prima uplate odrezaka, izvrćenih vried-nostih kano i uplate svake vrsti.
Daje predjumeve na Warrants i vried-nosti uz najumjerenije uvjete. Predjumeve otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjerenih uvjetih.
Kreditna pisma izdaje za kojegod trg.

Uloži u pohranu.
Prima se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srećni novci i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obratim se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.
Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Restauracija ■ ■ ■
ŠEPUKA - PAZIN
sa sobami za prespavanje
preporuča se
p. n. obćinstvu i putnikom za mnogobrojan posjet, obećajuć uvijek najtočniju poslugu uz dobru domaću kuhinju te razna zdrava i kriepka vina. Dobiju se također de-sertna vina, likeri i slastiice.

Rodoljubi!
Kupajte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Da se jednom počne sa jeftinom prodajom robe na bazaru, to je jedna od najvećih šćirćarskih tvornica ura rad reklame menipielala svoj fabrikal, da ga populariziram i dok zaštitna traje, prodaju se slie-deće žepne ura sa finim radnjama skoro bašdava.

Svakoje je uri prilozena košuljica od kože i jedno novo iznajđeno umanjujeće zrcalo kao dar, bašdava.

for. 2.10	jedna Nickel-Anker-Remontoir žepna ura sa poseblje-njenim franc. lancem i kutljom.
for. 4.20	jedna prava srećna Remontoir žepna ura sa ameri-kanškim posebrnjenim lancem i kutljom.
for. 4.70	srećna ženska ura. Remontoir sa posebrnjenim en-gleskim lancem i kutljom.
for. 11.-	prava sa 14 karat. zлата Remontoir žepna ura sa ele-gantnom kutljom iz alasa i lancem.

Sve je garantirano za 3 godine

Slo ne odgovara rado se promjenjuje, ili se novac povraća, pak je tako svaki riziko izključen. Slični su oglaš palvoreni. Dobit se može uz gotov novac ili pošt. pouzmećem kod tvrdke

BRACA HURVIZ
Skladište ura i zlatnih stvari na veliko. — Dohvaćaj c. k. austir. saveza, drž. činovnika, i t. d. Ilustrovani cienici gratis i franko. **Krakov, Štradam 17.** Traže se agenti.

Objava.
Podpisani častli se javiti gg. trgov-cima, da mu je c. k. kotarsko pogla-varstvo u Puli izdalo dozvolu senalije za vino, žito, svakovratno voće i živinu u mjestnoj obćini Kanfanar, te se uljudno preporučuje
sa Stovranjem odani
Ivan Stigarić,
senal.

Rudarsko
upraviteljstvo
društva
„Bosnia“
u
Sinjakovu,
pošta Jajce u Bosni,
preuzima stari bakar
pojediniice čist i ka-laisan, nadalje mje-denu rudu svake vrsti
uz jako povoljne uvjete.

Prvo slovensko skladište pokućstva
Antona Černigoj
Trst
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marceni,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.
Skladišta u Solkanu - Trstu.
Tvornica sa strojevnim obratom
Svaka je konkurencija nemoguća
jer je pokućstvo iz prve ruke.

Kod
The
Cok
skog
1901
vats
rijah
puck
striz
po
Med
uzkli
da n
pred
izpra
rije,
Ovin
di č
Sp
Mo
ovin
g in
našn
riju
obfi
kafri
vam
odla
vrac
pred
sko
di č
orak
ćia
član
nieti.
Spin
ski,
vika
nici
pire
S ke
velju
škole
obraz
S
javni
mjest
koje n
nastoj
ljenja
stvara
duše s
dahnu
mu je
dalje t
šev n
itti
život p